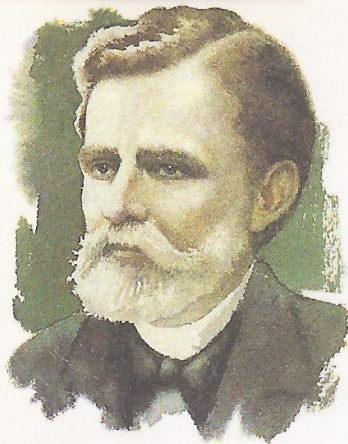

78

Український письменник
І. С. НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ • 1838—1918

Український письменник
І. С. НЕЧУЙ-ЛЕВИЦЬКИЙ

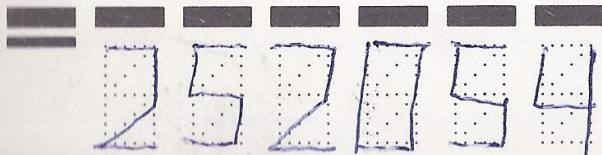

Куда Київ, 54.
вул. Чкалова, 52
кв. 38
Кому Володиміру Антоновичу
Мамки.

Индекс предприятия связи и адрес отправителя

315970

Тюшавська область
Тюшлиський район
с. Великі Кришки
Тригирі Аеріал Бред.

Пишите индекс предприятия связи места назначения

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Внимание!
Образец написания цифр индекса:

© Мин. Связи СССР, 1988
26.04.88 № 152 Цена 1 к. Рисунок художника Л. Кузьмова

Фототипография Пермской ф-ке Гознака

42

Мамовий Володимир Антонович.
Я, Москаленко (тепер Брит) Марія Фредо-
твіна прочитала в „Сільських віснях“
публікацію доктора історичних наук,
професора С. Кувшицького
„33-й голос“, хочу поділитися
своїми спогадами.

Голос 33 го року охотив і неше
село Великі Крички, Глобинецького
району, Томшавської області.

Мені в ту пору було 9 років і я добре
пам'ятаю той страшний голос.

Була у нас велика сім'я: дідуць, бабу-
ся, тато і мама, і нас чотири дітей;
Оксена, Я-Марійка, Таша і Ваня.

Жили ми поряд з братом Бідно, Бідняки
були. Тому бабками з перших же днів
колективізації замислилися в кон-
хоси (армию поді називали)

Дідуць, Москаленко Архип, був інва-
лідом з Ягосної війни вернувся без
ноги і ходив на дерев'яній).

Бабина, Москаленко Федот Ахимович,

2

і мама Москаленко Тамарка Андріївна працювали в колгоспі. Там і стало перед голодом у нас чорна пропала корова, і мама дуже плакала (Товариші мої, що то курчуги сиривили корову за те, що ми не першим замисався в колгоспі).

Дуже добре пам'ятаю, як одного зимового дня мама висипала з півлітка зерна на ніч, заславши його рідном. Нам, дітям, наказали сидіти на носі і не совалися. Як ранком заходив у хату диків чужі ноги і вимачували хліба наших зерен.

А то були буксири, так їх ноги називали. Вони завжди гуляли на чорній, в сирій, на погляді ходили з ключками. Все перерили але нічого не знайшли, бошого хліба у нас не було. У ранком один буксир заглянув до нас дітей на ніч і заволав: - Ось де захований хліб!

3

а Маса плакала, кричала, благала,
щоб не забирати, бо там же
поглядати наших дітей, але було
марно. Все до зернини забрали.
У насаме був нас допомігні гні.
Бабуся вдарив удар, і вона скоро
померла. Моме через місяць помер
ла сестра Олена. Ми вже всі були
пужні від голоду. Маса вже не
могла ходити і скоро померла.
А за мамою і меншо не поверну-
всь з роботи — там і помер.

Замешалося нас троє сирит
з дідусям-інвалідом.

Нам'ятаю: дідуся все лігав, бачи
трьма. То вишивав чепцюк тиона,
то якийсь кошарників з трави,
Так ми і дожили до весни, аж
коли дідуся уже не зміг ходити, бо
був дуже пужний і скоро помер.

Замешалося ми самі голі, допомігні
нікому не потрібні сирити.

Як згадаю те своє дитинство,

1. Волос дубом на голові смис.
 Не було ніде нічого, щоб з'єднати і
 ніхто нас нічого не давав. Ли
 ми лопушки, траву, бур'ян. Кривом
 люди жовдубали, вмирали з голоду.
 На нашій вулиці майже всі хати
 спущили. У нас весною померла
 сестра моя сестра Тамар, а потім
 помер і братица Валя. Ужасного
 дня їздили янів дядьки і зазирали
 в хати, підбираючи трупи.

Я замкнулася одна, пухля, немітна
 Вилізла з хати, лягла на крильці
 проти сонця, чекаючи своєї
 смерті. Хтось підходив до мене,
 торкав чи тиснув мене.

Ужасно не пам'ятаю, але я опи-
 нилася в хаті мого дядька Сергія
 Архимовича Москвитина. Він на
 руках уніс мене в свою хату і
 смис мене від смерті. Я ні руки
 не пух попити чувала і дзю-
 вала їм за допомогою.

5
Пробачте, я пишу і не можу
втримати своїх сліз. Так мені
більше не все згадувати.

Дядько мого пращавою бригади-
ром в колгоспі. В той час уже
почалася посівна, і дядько разом
пришов у кишені, то пшенику
жита, то пшенику пшениці чи
крупяниці. Це те зерно перемі-
лювали на млинці, змішували з
сиром травом з шорини, лободи,
листя з дерева і тьомка неба нам
меморіальна/маті коренчик з шорини/
Так і вранувалися від голоду, мій
корова у них була. Молоко хотіли
діді було, у них крили мене ще шор-
ини було. Ось так я вижила,
або іноше пережила той
страшний 33-й рік.

Всі мене називали серіткою,
жакієм. Подумав і в тому часі
не до дасю, а поїти когось допомогав.
Уже в 1934 році поїздом
поїду, заселилися цукати хати,
ті хати в яких поїли цукати.

6.

Щоді нам у шкoлі поворили, що
кожд сворили берого народу,
А кем не подобалася Радзисова
влада. У тивни темер ми
все визнаем завдяки можности.

Акий не то був тяжкий
злочин, навалене веншири
голодом миліонит українців.

Проклиштя їм, тили каман
і мертвами і невим.

Проклиштя і в газети „Сибирскі
вісти“, що Карамович Гoci
не неве. Акий і можда
і його своїми руками
задушила душоуба.

У Сибирі і Карамович - камі
Тиміть про їхні злочини,
розкривайте людям оці, бо
ми не нічого не знаем і віри-
ли їм, називали їх вондзем.

Темер ми все знаємо. Та
нась що ми вие темер не-
літні стали, хворіємо, бо

господ дав свої сліди.

Якщо потрібна моя допомога
для створення книги-пам'ятки
про життя та м'язу Голодомору,
але скільки померло з голоду
в 33 році в цьому селі я
так і не знаю. Це, я думаю, відомо
в архівних документах, але
не виходить втілювати, бо
наше село зовсім було спалено
фашистами в 1943 році.

315970 Моя адреса:

с. Великі Кринки
Тюльчинського району
Помітської області
Москаленко (Брига тещи) Марія
Федорівна.